

*Василенко М.І.
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Херсонський державний університет*

ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ НА ТЕРИТОРІЇ ХЕРСОНЩИНИ В 2022 РОЦІ

Саме поняття пропаганда, від латинського *propago* – поширювати, являє собою поширення будь-яких ідей в суспільстві, головною метою яких є маніпулювання розумом людини. Пропаганда існує давно, але свого розквіту вона набула в ХХ ст. у таких тоталітарних країнах як Нацистська Німеччина, Фашистська Італія та Радянський Союз. Розквіт пропаганди був спричинений збільшенню ролі засобів масової інформації у житті людини, тепер доносити свої наративи партії було в рази легше через появу кінематографу, збільшенню тиражів періодичних видань таких як газети, журнали, агітаційними плакатами були всіяні головні вулиці міст. Можна впевнено сказати, що пропаганда є в будь-якій країні, але її рівень всюди різний, а в недемократичних, тоталітарних державах влада тримається завдяки пропаганді. Пропаганда буває двох видів внутрішньою, яка розрахована на пересічного громадянина всередині країни, та зовнішньою, яка працює проти іншої країни або цілого альянсу. Після закінчення Холодної війни і розпаду Радянського Союзу рівень як зовнішньої так і внутрішньої пропаганди між країнам згас. Але вже в 2014 році Росія розпочинає проти України гібридну війну, окупувавши Крим та розпочавши війну на Донбасі, країна агресор починає проводити інформаційну пропаганду проти України використовуючи телебачення та Інтернет. Росія штампує тисячі фейків на будь-який смак від «хлопчика в трусиках, якого розп'яли на хресті»⁷ до того, що Україна не є самостійною державою і є всього на всього «маріонеткою Заходу»⁸, російська пропаганда навіть оживила таке поняття, як «бандеровці». Але апогеєм російської пропаганди став початок повномасштабного вторгнення Росії на територію України.

У захопленні села та міста крім військового контингенту заходить і офіційна російська пропаганда і Херсонщина не стала винятком. Херсон став єдиним адміністративним центром, який змогла захопити російська армія з 2014 року тому особливий аспект пропаганди був приділений саме цьому місту. Працюючи над дослідженням, нами було взято примірники “Надднепрнянской правды” у кількості трьох екземплярів, два примірники “Комсомольской правды” та декларацію “Русский Херсон”. Ці всі екземпляри нами були зібрані та збережені у період окупації правого берегу Херсонщини.

«Комсомольская правда» починає свою історію в 1925 р., як щоденна газета, що повинна була висвітлювати справи комсомолу. За свою столітню історію газета залишалася головним рупором пропаганди СРСР, серед періодичних видань, вже після розпаду Радянського Союзу газета зробила ухил на світське життя зірок, а після початку російської агресії проти України повернулася до своїх коренів.

«Надднепрнянская правда» - херсонська газета, яка друкувалася з 1917 року і була органом Херсонського обкому Компартії України та обласної ради народних депутатів⁹. До початку повномасштабного вторгнення газету видавали обмеженим накладом не більше 100 копій. Через проблеми з фінансуванням. Після окупації Херсону видавництво перейшло на сторону ворога і почало поширювати ворожу пропаганду на жителів Херсонщини.

Проаналізувавши газети «Надднепрнянская Правда» та «Комсомольская Правда» в період липень – серпень 2022 року можна сказати, що основна пропаганда стосується «ущімлення» прав російськомовних, Майдану 2014, який вони називають державним переворотом під час якого до влади потрапили «нацисти» і «бандерівці» та спільної історії Херсонщини, що йде всю свою історію рука об руку із «старшим братом» Росією.

Хоча періодичні видання вже не встигають за швидкісним потоком інформації і залишаються «вікном» у світ лише для людей похилого віку, у яких немає доступу до альтернативної інформації, пропагандисти у своїх газетах звертаються також і до молоді та закликають їх до поїздок в окупований ще в 2014 році Крим для відпочинку в літніх таборах, а також вони оголошують про початок вступної кампанії в університети Херсону та початок нового навчального року за російською програмою в усіх функціонуючих школах Херсонщини. Крім того, в газетах за цей період починається кампанія за референдум про вступ Херсонської області до складу Російської Федерації.

Апогеєм російської пропаганди на території Херсонщини стала декларація “Русский Херсон”. 30 липня 2022 року в приміщенні Херсонського державного університету відбувся форум, який отримав назву “Мы вместе с Россией”, в якому за словами пропагандистів прийняло участь близько 1000 делегатів із всіх районів Херсонської області. На цьому зібранні було проголошено основні принципи декларації, ось декілька з них написані мовою оригіналу:

- Недопустимость нацизма, фашизма, расизма в любых проявлениях, языковой и национальной дискриминации;
- Право на самоопределение народа Херсонской области и других народов и регионов;
- Приоритет традиционной русской славянской культуры и языка.

Хоча в доктрині і зазначено про недопустимість мовної дискримінації, але поширеним явищем на окупованих територіях є викрадення україномовних жителів та ув'язнення їх у місцеві в'язниці та катівні, які в народі прозвали “взяли на підвал”, в цих катівнях людей змушували зізнаватися, що вони наводили артилерію ЗСУ на об'єкти російської армії або були причетні до спонсорування армії України.

Також крім екскурсу в історію в декларації в кількох абзацах описано майбутнє, яке очікує Херсонщину під керівництвом Росії, а саме інтеграція регіону в транспортну, інфраструктурну, енергетичну та портову систему Російської Федерації.

Як ми можемо помітити, пропаганда Росії на окупованих територіях, а в нашому випадку на території Херсонщини, базується на трьох стовпах: історія, мова та віра. В цьому плані російська пропаганда розмиває будь-які кордони між Україною та Росією, для них “коварный Запад” підступно розділив колись велику державу СРСР, щоб знищити Росію. Тому для нинішнього режиму в Росії та його очільника Володимира Путіна ми навіки залишимося їхнім придатком, який немає ніякого права хоч на якусь незалежність, бо як говорить російська пропаганда з періодичних видань, з телевізору, інтернету чи радіо: “Киев - мать городов русских”, тому поки вони не візьмуть під свій контроль всю Україну вони не заспокояться. А нам, в свою чергу, потрібно боротися проти російської пропаганди, бо на жаль, більша половина Херсонщини все ще залишається під окупацією Росії, яка триває майже 4 роки.

Література

1. Декларация «Русский Херсон» С.22 - 2022
2. Комсомольская правда Специальный выпуск «Освобожденные территории» №7 июль 2022 С.8
3. Комсомольская правда Специальный выпуск Херсон №11 Август 2022 С.8
4. Надднепрянская Правда №6 4 августа 2022 С.12
5. Надднепрянская Правда №8 18 августа 2022 С.12
6. Надднепрянская Правда №9 25 августа 2022 С.12
7. https://youtu.be/kgfkWExDrUQ?si=96f_ep1H1NXdfk4l
8. <https://youtu.be/RLhMmg6Hoh4?si=ByEAZcolsd-FnEFD>
9. <https://esu.com.ua/article-71518>